

Mystinen Marski

Yle järjesti vuonna 2004 brittiläisen esikuvan mukaan kilpailun suurista suomalaisista. Kilpailu oli kaksiosainen. Toiselle kierrokselle pääsi ensimmäiseltä kierrokselta kymmenen parasta, joita sitten puffattiin monin ohjelmin.

Äänestykseen osallistui vajaat 400 tuhatta kansalaista eli selvästi alle kymmenen prosenttia väestöstä. Suhteessa äänestäneitä oli siis samaa luokkaa kuin Britannian taannoisessa suuressa hoilauksissa. Edustaako 10 prosenttia koko kansaa?

Jos kyse olisi mielipidetiedusteluun valitusta otoksesta, kymmenen prosenttia vastaisi jo lähes koko kansaa. Mutta vapaaehtoisen äänestyksen otos ei ole millään mittarilla edustava. No, toisaalta nukkuvat vaietkoot.

Suurimmaksi suomalaiseksi valittiin marsalkka Gustaf Mannerheim, joka sai vajaan kolmanneksen annetuista äänistä. Poliitikot ja sotasankarit valloittivat viisi kärkisijaa.. Sibeliuksen sijoittui vasta kahdeksanneksi. Listalle mahtui vain yksi nainen.

Mannerheimin syntymästä tulee kuluneeksi 150 vuotta sopivasti samana vuonna, kuin tasavaltamme täyttää 100 vuotta. On varmaa, että tullaan julkaisemaan kirjoja ja tutkimuksia Mannerheimin elämästä ja merkityksestä Suomelle. Elokuvaprojektikin taitaa vielä pihistä. Historioitsija Teemu Keskisarja taisi ehtiä ensimmäisenä. Hän valottaa Mannerheimin lapsuutta ja nuoruutta uudessa Hulttio-kirjassaan.

Mannerheim oli aikansa ongelmanuori, koulukiusaaja, päihdeongelmainen ja simpauttaja. Koulunkäynti ei maistunut, ja upseeriopinnotkin näyttivät tyssäävän alkuunsa. Jossain vaiheessa hän kuitenkin ryhdistäytyi ja kirjoitti jopa ylioppilaaksi. Aatelismies pääsi kuin pääsikin Nikolain ratsuväkiopistoon ja lopulta jopa Venäjän keisarilliseen kaartiin, jossa hän erikoistui hevosten erikoistuntijaksi. Menestyksekkäs sotilasura alkoi.

Avioliiton Gustaf Mannerheim solmi puhtaasti taloudellisista syistä. Isä oli tärvännyt suvun omaisuuden ja lähtenyt lipettiin. Upseerin uralla oli vaikea edetä tyhjätaskuna. Vaimo Anastasian perintö poisti kerralla nuoren kunnianhimoisen sotilaan rahahuolet.

Avio-onnea ei kestänyt kauaa, vaikka virallinen ero tulikin vasta vuonna 1919. Muistelmissaan Mannerheim kuittaa avioliiton yhdellä lauseella, ja senkin hän teki luultavasti vasta kustannustoimittajan painostuksesta.

Vallankumouksen jälkeen bolševikkihallinto myönsi Mannerheimille eläkkeen 30 vuoden palveluksesta. Sen paremmin Neuvosto-Venäjä kuin Neuvostoliittokaan ei sitä maksanut. Tokkopa Mannerheim vaatimaan. Asiasta on vitsailtu kevyesti myös Niinistön ja Putinin keskusteluissa. Mutta Stalinille sotaa johtava tsaarin armeijan eläkeläinen oli kuin terävä kivi kengässä. Neuvosliitossahan vanhat kenraalit oli tyystin likvidoitu.

Meille suomalaisille Mannerheim on mystinen myytti, ihailtu, tarunomainen mutta samalla arvoituksellinen henkilö. Poikkipuolisen tarinan kertominen on melkein valtiopetos. Sen sai karvaasti kokea Katariina Lillqvist, kun hänen nukke-elokuvansa Uralin perhonen oli esitetty televisiossa. Ei Lillqvist ihan harhateillä kulkenut. Elokuvan jälkeen julkisuuteen on tullut lisää todistuksia Mannerheimin seksuaalisista piirteistä.

Suomea ei miehitetty sotien aikana, ja Suomi säilytti lopulta itsenäisyytensä. Maamme korkeimpia johtajia ei myöskään listitty, eikä Mannerheimiin edes kajottu! Lopulliset totuudet kyllä vielä uupuvat. Nämä tosiasiat eivät kuitenkaan ole myyttejä, vaikka itse Mannerheim sellaiseksi leimautuikin.

Eikö mystistä myyttiä pitäisi päästä vähän sorkkimaan.

pajen